

ПРОТОКОЛ № 1
засідання Громадської ради при Державній митній службі України

Час проведення: 16 лютого 2024 року, 11:00

Місце проведення: Дегтярівська, 11-Г

від Державної митної служби України:

Сергій ЗВЯГІНЦЕВ, в. о. Голови Держмитслужби

Владислав СУВОРОВ, заступник Голови Держмитслужби

Деніс РАЙКОВ, директор Департаменту боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил

Андрій АРТЕМЕНКО, директор Департаменту організації виконання митних формальностей

Дмитро ПАДУН, директор Департаменту контролю та адміністрування митних платежів

Володимир КАСЬЯН, директор Департаменту по роботі з персоналом

Олексій ЛИШЕНКО, директор Департаменту митного аудиту та обліку осіб

Олексій КАЛИНОВИЧ, заступник директора Департаменту боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил

Ігор СМІРНОВ, заступник директора Департаменту з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Члени Громадської ради при Державній митній службі України

1. Галина Вдовіна
2. Андрій Богомолів
3. Герман Тасліцький
4. Сергій Трусов
5. Олена Крилач
6. Ольга Колихалова
7. Леонід Хмельницький
8. Юрій Пероганич
9. Ілля Зібницький
10. Віктор Берестенко
11. Петро Стеценко
12. Владислав М'ясоєдов
13. Іван Кривак

Експерти Громадської ради при Державній митній службі України:

1. Тетяна Острікова

Решта представників Громадської ради при Держмитслужбі приєдналися у режимі ZOOM-конференції

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Щодо адміністративного реформування Державної митної служби, передбаченого Національною стратегією доходів, в частині реалізації заходів та готовності Держмитслужби їх впроваджувати.
2. Щодо особливостей практичної реалізації пост-митного контролю відповідно до примітки 1 статті 337 Митного кодексу України.
3. Щодо особливостей митного оформлення мінеральних добрив.
4. Щодо поточних питань практичного застосування митного законодавства.
5. Різне.

3 питання 1 Порядку денного

СЛУХАЛИ:

Тетяну ОСТРИКОВУ, яка розповіла про перші напрацювання робочої групи, створеної на базі Мінфіну, що опрацює новий Митний кодекс України та наразі обговорює базові речі в частині уніфікованого підходу до перекладу термінів та понять.

Деталізувала заходи щодо адміністративного реформування Державної митної служби України, передбаченого Національною стратегією доходів, в контексті виявлення точок дотику для подальшої співпраці профільної громадськості та Держмитслужби.

Поцікавилася, які саме антикорупційні заходи Держмитслужба планує реалізувати у 2024 році; чи ведеться робота над опрацюванням Дисциплінарного статуту; чи вже напрацьовані механізми ротації та мотивації посадових осіб митниці; які заходи плануються в частині уніфікації підходів до управління ризиками; що стоїть на заваді запровадження інформаційного обміну з митницями інших країн; чи передбачено внесення змін до держбюджету задля підвищення заробітної плати митників до ринкового рівня; чи можливе поетапне та вибіркоче відновлення документальних перевірок суб'єктів ЗЕД в частині пост-митного контролю.

Зупинилась, зокрема, на недоцільності надання повноважень на здійснення ОРД підрозділам внутрішньої безпеки та, зважаючи на криміналізацію контрабанди, потребі визначити відповідний підрозділ Держмитслужби для проведення ОРД по цій категорії злочинів.

Висловила щодо ефективності Help Desk та нагальної потреби оперативного запуску такої служби.

Зауважила, що IT-ініціативи Держмитслужби варто пропускати через сумісність з відповідними системами ЄС.

ВИСТУПИЛИ:

Сергій ЗВЯГІНЦЕВ зауважив, що Держмитслужба наразі працює над реалізацією як відомчих планових заходів, так і над виконанням Національної стратегії доходів на 2024–2030 роки.

Підкреслив, що в Нацстратегії доходів запланована реалізація важливих кроків на шляху до трансформації української митниці в східну митницю Європейського Союзу.

Зауважив, що, поряд з позитивною оцінкою міжнародних партнерів щодо низки напрацювань Держмитслужби у цілому, Антикорупційна програма потребує оптимізації.

Повідомив, що за результатами комунікації з міжнародними партнерами наразі конкретизуються деякі пункти антикорупційних заходів, які будуть зафіксовані шляхом внесення відповідних змін до Антикорупційної програми Держмитслужби на 2023-2025 роки.

Зупинився на викликах, які стоять перед Держмитслужбою, зокрема щодо посилення інституційної спроможності митниці та отримання статусу правоохоронного органу.

Аргументував доцільність та нагальність наявності у Держмитслужби статусу правоохоронного органу, у тому числі, в частині інтеграції у митний простір ЄС, зауваживши, що всі митні структури в ЄС мають відповідні органи для ОРД.

Повідомив, що наразі ведеться активна робота у напрямку вивчення міжнародного досвіду функціонування підрозділів, відповідальних за ОРД в митницях деяких країн ЄС та Молдови, зокрема надіслано відповідні запити до Польщі, Румунії, Молдови та Німеччини.

Запевним, що отримані відповіді будуть ретельно вивчені та обговорені як з Мінфіном, так і з профільною громадськістю задля опрацювання оптимально ефективної моделі.

Закликав профільну громадськість активно долучатися до спільного напрацювання пропозицій, які за результатами обговорення ляжуть в основу змін, що будуть зрозумілі суспільству та взаємовигідні державі і бізнесу.

Запропонував на найближчому засіданні обговорити зміни до Антикорупційної програми Держмитслужби на 2023-2025 роки.

Сергій КАЛЮК зауважив, що Антикорупційна програма Держмитслужби на 2023-2025 роки розроблена на виконання Державної антикорупційної програми.

Розповів про механізм звітування щодо стану виконання заходів, передбачених Антикорупційною програмою.

Повідомив, що через воєнний стан НАЗК прийнято рішення щодо тимчасового призупинення оприлюднення результатів діяльності державних органів у цьому напрямку, натомість інформація щодо виконання антикорупційних заходів систематично передається через е-кабінет на портал НАЗК.

Підкреслив, що публічний доступ до такої інформації НАЗК наразі не передбачено.

Запропонував профільній громадськості в рамках підготовки змін до Антикорупційної програми у співпраці з міжнародними партнерами долучитися до опрацювання механізму оцінювання антикорупційної діяльності Держмитслужби.

Відмітив, що Держмитслужба щомісячно звітує перед Мінфіном щодо діючих меморандумів, укладених Держмитслужбою, зазначивши, що на звернення Держмитслужби до Мінфіну з питань укладання меморандумів з бізнес-структурами було отримано відповідь, в якій йшлося про те, що укладання таких меморандумів містить корупційну складову.

Сергій ТРУСОВ зауважив, що в червні 2023 року на засіданні Громадської ради було прийнято рішення щодо інформування Держмитслужби на черговому засіданні про результати виконання п.4 Додатку 1 Антикорупційної програми Державної митної служби України на 2023-2025 роки, яким передбачено налагодження взаємодії Держмитслужби з бізнес-асоціаціями, громадськими організаціями та іншими структурами.

Відмітив, що Антикорупційною програмою передбачено звітування у серпні 2023 року по вище зазначеному питанню, а у вересні – щодо проведення консультацій з бізнесом стосовно укладання Меморандумів про співпрацю, зауваживши, що такі звіти до Громадській раді не були направлені.

Підтримав підписання Меморандумів про співпрацю між Держмитслужбою та закладами вищої освіти України, зауваживши, що на власному досвіді переконався у доцільності залучення фахівців митниці до освітнього процесу в вузах та у відірваності деяких викладачів від реальних поточних процесів в митній справі.

Висловив думку щодо необхідності залучення науковців до опрацювання нового Митного кодексу України.

Запропонував направити до Громадської ради перелік закладів вищої освіти, з якими підписано Меморандуми про співпрацю, з метою їх подальшого залучення до спільних заходів та участі в робочих групах.

Віктор БЕРЕСТЕНКО подякував очільнику Держмитслужби за те, що частина пропозицій громадськості до Антикорупційної програми Держмитслужби на 2023-2025 роки була врахована в остаточній редакції, та за підготовку змін до цієї програми, яка наразі триває.

Запропонував повторно та більш ретельно вивчити надані пропозиції, звернувши, серед іншого, особливу увагу на ключові показники ефективності (КРІ) Держмитслужби у напрямку антикорупційної діяльності та її результативності.

Відмітив, що звіт Держмитслужби про виконання Антикорупційної програми за I півріччя 2023 року повинен був продемонструвати ефективні методи боротьби з корупцією та реальні результати, натомість маємо випадки, коли на скарги про корупційні прояви з боку посадових осіб митниці бізнес отримує формальні відписки.

Запропонував спільними зусиллями опрацювати критерії КРІ антикорупційної діяльності Держмитслужби як базовий чинник цього напрямку роботи та ефективності виконання Антикорупційної програми.

Поцікавився, скільки студентів було працевлаштовано у Держмитслужбі протягом 2023 року та яка середня заробітна плата посадової особи митниці за контрактом.

Денис РАЙКОВ підкреслив, що надання Держмитслужбі статусу правоохоронного органу закладено в Нацстратегії доходів, зауваживши, що надання тільки функцій ОРД об'єктивно не змінить поточну ситуацію, коли митниця лише фіксує митне правопорушення.

Розповів, що Департаментом боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил розроблено концепцію щодо створення окремого органу в структурі Держмитслужби зі статусом суб'єкта ОРД, який буде функціонувати в умовах надання йому функцій слідства та зміни підслідності щодо злочинів, пов'язаних з контрабандою.

Довів до присутніх опрацьовані Департаментом заходи, спрямовані на отримання Держмитслужбою статусу правоохоронного органу, а саме, що підготовлено:

- всі нормативні зміни до діючого законодавства;
- структурно-організаційні зміни в системі митних органів;
- документально-розпорядче та фінансово-економічне регулювання;
- матеріально-технічне забезпечення відповідного структурного підрозділу;
- механізм добору кадрового персоналу;
- організація профпідготовки та підвищення кваліфікації осіб, уповноважених на ОРД.

Ознайомив присутніх з досвідом Молдови, митна служба якої має слідчі підрозділи, спецназ та повністю відповідає за економічну безпеку держави, при цьому, Служба безпеки Молдови є виключно аналітичним органом.

Повідомив про взаємодію Держмитслужби з СБУ, Нацполіцією та БЕБ у напрямку протидії контрабанді наркотиків, зброї та підакцизних товарів, а також про налагоджену комунікацію з Офісом Генерального прокурора України.

Інформував присутніх, що термін отримання Держмитслужбою статусу правоохоронного органу визначений у 3 роки.

Відмітив, що ні правоохоронні органи, ні профільний Комітет ВРУ не висловлює особливої підтримки щодо отримання Держмитслужбою статусу правоохоронного органу, однак наявність такого статусу є однією з умов євроінтеграції української митниці в митний простір ЄС, а також Держмитслужба має підтримку у цьому питанні з боку Всесвітньої митної організації.

Володимир КАСЬЯН повідомив про ключові напрацювання в рамках реалізації НР-Стратегії Держмитслужби, зокрема про перехід на контрактну основу та суттєву оптимізацію моніторингу ключових показників роботи.

Зупинився на законодавчих ініціативах у напрямку покращення умов роботи особового складу митних органів та підвищення заробітної плати (законопроект № 6490-д).

Довів до присутніх інформацію про направлення до ВРУ звернення щодо запровадження в Держмитслужбі Служби психологічної підтримки особового складу в умовах воєнного стану.

Детально розповів про профорієнтаційні заходи, у тому числі підписання Меморандумів про співпрацю з 20-ма провідними закладами вищої освіти України, спрямовані на оновлення кадрового персоналу Держмитслужби шляхом залучення до митних лав молоді.

Зауважив, що протягом 2023 року в Держмитслужбі було працевлаштовано 200 випускників вузів, а в 2024 році є амбітний план оновити кадровий персонал за рахунок молодих спеціалістів на 7%.

Владислав СУВОРОВ розповів про використання під час підготовки Дисциплінарного статуту наявного досвіду щодо підготовки аналогічного статуту у 2012 році.

Повідомив про ініціативи щодо кадрового резерву та мотиваційної складової, зокрема підняття заробітної плати, для залучення до Держмитслужби як молоді, так і фахівців високого рівня.

Навів статистичні дані щодо запровадження АЕО та отримання спрощень.

Проаналізував результати пілоту щодо встановлення в пунктах пропуску боді-камер та перспектив його реплікації на всі пункти пропуску і підрозділи митного оформлення.

Підтримав Тетяну ОСТРИКОВУ щодо актуальності Help Desk, розповів про заходи Держмитслужби, спрямовані на її запуск, та пояснив причину запровадження системи лише у 2025 року, що ґрунтується на відсутності фінансування.

Детально зупинився на створенні центрів компетенції задля уніфікації підходів до управління ризиками та заходах Держмитслужби щодо здійснення автоматизованого обміну інформацією з країнами-торговельними партнерами, які не демонструють готовності до такої комунікації, а також розповів про I фазу пілотного проекту по обміну даними з митними органами Румунії у пункті пропуску «Порубне-Сірет» та відтермінування II фази пілоту через неготовність румунської сторони.

Інформував присутніх, що в рамках євроінтеграції необхідно адаптувати до Митного кодексу ЄС 17 основних та 16 додаткових ІТ-систем (наразі повністю адаптовано тільки NCTS), що через брак державних коштів можливо лише завдяки залученню донорських інвестицій.

Ігор СМІРНОВ розповів про Довгостроковий національний стратегічний план цифрового розвитку, цифрової трансформації і цифровізації Держмитслужби та її територіальних органів на основі Багаторічного стратегічного плану електронної митниці (MASP-C), імплементований наказом Мінфіну від 09.02.2024 № 63, у додатку 2 до якого є чіткий календарний план щодо впровадження складової європейської цифрової митниці.

Підкреслив, що на виконання зазначеного вище плану проведено засідання Комітету ІТ, на якому затверджено систему управління митними рішеннями і практично розпочато роботу по її створенню.

Зауважив, що задля реалізації заходів, передбачених календарним планом, збільшено чисельність підрозділу ІТ Держмитслужби.

Відмітив, що процеси цифровізації повинні фіналізуватися у 2030 році адаптацією всіх ІТ систем до аналогів, які забезпечують функціонування Митного кодексу ЄС.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

З питання другого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Галину ВДОВІНУ, яка зупинилася на особливостях практичної реалізації пост-митного контролю відповідно до примітки 1 статті 337 Митного кодексу України, що реалізується у відповідності до наказу Держмитслужби від 21.08.2023 № 411 «Про запровадження рекомендаційного-технічного пілотного проекту здійснення пост-митного контролю», яким затверджено Методичні рекомендації щодо алгоритму дій посадових осіб митних органів у напрямі здійснення пост-митного контролю.

Відмітила належний рівень роз'яснювальної роботи з боку Держмитслужби та її територіальних органів, а також забезпечення відповідної комунікації з бізнес-спільнотою.

Підкреслила, що солідарна з думкою Ніни Южаніної, оприлюдненої на її особистій сторінці на Facebook, що в нинішній редакції статті 337 прим 1 Митного кодексу України відсутня так звана «відсилочна норма», яка передбачає необхідність розробки відповідного підзаконного акту та надає повноваження Кабміну або Мінфіну на його розроблення та затвердження.

Запропонувала провести за участі представників Громадської ради у форматі ZOOM-конференції робочу зустріч Держмитслужби з представниками бізнес-спільноти задля обговорення практичних питань щодо пост-митного контролю.

ВИСТУПИЛИ:

Олексій ЛИШЕНКО розповів про запровадження пілотного проекту відповідно до наказу Держмитслужби від 21.08.2023 № 411 на базі Львівської та Київської митниці та його поширення на решту митниць України з 1 січня 2024 року.

Детально зупинився на моніторингу митних оформлень, виявленні потенційних ризиків, алгоритмі дій посадових осіб митниці та відмінності від документальних перевірок.

Зауважив, що підтримує позицію Ніни Южаніної щодо відсутності «відсилочної норми» та необхідність розробки відповідного підзаконного акту, який буде чітко регламентувати механізм проведення пост-митного контролю та алгоритм дій посадових осіб митниці та суб'єктів господарювання.

Підкреслив, що нормативне регламентування статті 337 прим 1 Митного кодексу України є обов'язковим кроком у напрямку адаптації українського митного законодавства до митного законодавства ЄС.

Підтримав пропозицію Галини ВДОВІНОЇ щодо проведення робочої зустрічі з бізнес-спільнотою задля обговорення питань практичної реалізації пост-митного контролю.

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію взяти до уваги.
2. Узагальнити та направити до Держмитслужби питання від бізнес-спільноти щодо практичної реалізації пост-митного контролю для обговорення під час робочої зустрічі.

Відповідальна:

Галина ВДОВІНА

Термін виконання:

березень-квітень 2024 року

3 питання третього порядку денного

СЛУХАЛИ:

Івана КРИВАКА, який розповів про проблемні питання під час митного оформлення пестицидів та мінеральних добрив.

Підкреслив, що наразі митні формальності здійснюються за новим алгоритмом, а питання щодо масового відбору зразків, що мало місце у січні 2024 року, врегульовано позитивно.

Повідомив про необхідність скорочення часових нормативів оформлення товарів цієї групи у Волинській митниці та на деяких митних постах Одеської митниці.

Поцікавився можливістю уникнення відбору зразків, які ініціюються через пошук прекурсорів та наркотичних засобів, зауваживши, що за таких ризиків немає можливості надати тимчасову декларацію та випустити товар під максимальну ставку мита, щоб звільнити транспортний засіб від простою. .

ВИСТУПИЛИ:

Владислав СУВОРОВ повідомив, що задля врегулювання порушеної проблематики проводилася нарада під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра України - Міністра економіки України Юлії Свириденко, за результатами якої відбулися певні конструктивні зрушення та конкретизовані критерії ризиковості.

Констатував, що наразі питання системно врегульовано, а точкові проблеми будуть оперативно вирішені.

Акцентував увагу на нормативних новаціях щодо митного оформлення міндобрив та пестицидів, які митні органи повинні неухильно дотримуватися.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

З питання четвертого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Петра СТЕЦЕНКА, який запропонував на перелік поточних питань практичного застосування митного законодавства, надісланий в якості матеріалів до засідання Громадської ради, надати письмову відповідь.

Порушив проблематику правозастосування норм в частині права бути почутим, права брати участь у розгляді скарги митним органом та прийняття рішень посадовими особами митниці.

Навів приклади порушень з боку територіального митного органу права заявника бути присутнім під час розгляду його скарги.

Закликав Держмитслужбу не тільки брати участь у розробці законопроектів, а разом з Мінфіном встановлювати правозастосовчу практику виконання таких проектів.

Зосередив увагу на нагальній потребі забезпечення Держмитслужбою єдиної практики правозастосування норм, які вже введені та які плануються до введення, як ключовий чинник в частині адаптації митного законодавства України до Митного кодексу ЄС.

ВИСТУПИЛИ:

Владислав СУВОРОВ підтримав Петра СТЕЦЕНКА, що європейські партнери будуть оцінювати не тільки законодавчі норми, а й практику їх застосування, розуміння цієї практики і посадовими особами митниці, і бізнесом, а також наявність відповідного ІТ-рішення, яке реалізує ці норми.

Запропонував Громадській раді узагальнити досвід та проблематику щодо розгляду скарг, звернень та фактів порушення права бути почутим та права бути присутнім під час розгляду особистої скарги для направлення до Держмитслужби.

Дмитро ПАДУН висловив солідарну позицію та запевнив, що забезпечить ретельний аналіз та опрацювання інформації з метою врегулювання проблематики.

Нагадав, що статтею 19 Конституції України визначено, що держслужбовці мають діяти в межах та у спосіб, передбачений законодавством.

Юрій ПЕРОГАНИЧ порушив питання формату відповідей Держмитслужби на звернення бізнесу, зауваживши, що отримав від Департаменту організації забезпечення митних формальностей відписку з цитуванням митного законодавства без висновку та конкретної відповіді на порушене у запиті питання.

Тетяна ОСТРІКОВА підтримала Юрія ПЕРОГАНИЧА та запропонувала в обов'язковому порядку після нормативної аргументації давати чітку відповідь.

Андрій АРТЕМЕНКО запевнив, що візьме під особистий контроль надання відповідей на звернення юридичних та фізичних осіб, забезпечивши належний підхід до інформування по суті.

ВИРІШИЛИ:

Інформацію взяти до уваги.

З питання п'ятого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Галину ВДОВІНУ, яка запропонувала затвердити Звіт про результати роботи Громадської ради при Держмитслужбі за 2023 рік та План роботи Громадської ради при Державній митній службі України на 2024 рік, які були попередньо надіслані членам Громадської ради для ознайомлення.

Запропонувала з метою активізації діяльності Громадської ради:
обрати Андрія БОГОМОЛОВА заступником Голови Громадської ради;
створити Комітет з питань євроінтеграції та Комітет з питань логістики та міжнародних перевезень;
визначити Ігоря МУРАТОВА експертом Громадської ради.

Довела до присутніх, що представники Громадської ради Андрій БОГОМОЛОВ, Тетяна ОСТРІКОВА та Петро СТЕЦЕНКО активно працюють в робочій групі з підготовки нового Митного кодексу України.

ВИСТУПИЛИ:

Віктор БЕРЕСТЕНКО відмітив, що дійсно рік був плідний та що тішитися своєю причетністю до діяльності Громадської ради.

Сергій ТРУСОВ зауважив, що підтримує План роботи та утримується від голосування за затвердження Звіту у запропонованій редакції через неоперативне оприлюднення протоколу засідання.

Леонід ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ розповів про заходи АсМАП України у напрямку врегулювання ситуації на українсько-польському кордоні.

Юрій ПЕРОГАНИЧ висловив побажання долучитися до робочої групи з підготовки нового Митного кодексу України, зважаючи на досвід перекладу програмних документів, зокрема Конвенції про міжнародні вантажні перевезення на англійську та французьку мови.

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію взяти до уваги.
2. Звіт про результати роботи Громадської ради при Держмитслужбі за 2023 рік та План роботи Громадської ради при Державній митній службі України на 2024 рік.
3. Обрати Андрія БОГОМОЛОВА заступником Голови Громадської ради.

4. Створити Комітет з питань євроінтеграції та Комітет з питань логістики та міжнародних перевезень та найближчим часом провести установчі засідання новостворених Комітетів.
5. Визначити Ігоря МУРАТОВА експертом Громадської ради.

Головуюча

Галина ВДОВІНА

Секретар

Олена КРИЛАЧ